עשיו מד"ם ג טוש"ע א"ח

אבל הלכה ד סמג עשין שם טוש"ע י"ד סי' שפא

:מעיף א

םא ג מיי פ"ג מהלכות

תענית הלכה ד טור וש"ע א"ח סי תקעה

:סעיף

טוש"ע שם סי" תקנד סעיף ח: ה [טוש"ע יו"ד סימן רא

מהלכות תענית הלכה ד

אבל הלכה ד סמג עשיו מפני הנפטי לי סנוג עפין ב טוש"ע י"ד סי" שפא סעיף א:

י [טוש"ע י"ד סימן שפא

סעיף דן: סתי שם פ"ו הלכה סה כ מיי שם פ"ו הלכה

סעיף ג: סעיף ג: סו ל מיי׳ שם טוש״ע שם

םו מ מייי שם טוש"ע שם סיי של סעיף ג: סח ג מייי שם טוש"ע שם

תורה אור השלם

1. ואַלִּי יַאַסְפוּ כֹּל חַרֵד

מַעַל הַגּוֹלְה וַאֲנִי ישֵׁב

למנחת

יג טוש"ע י"ד סי" של

מי׳ שפט סעיף א:

סי שפט סעיף א:

פ"ה מהלכות

טור ש"ע שם סימן תקעה

:סעיף עה]: סג ו ז ח מייי

בר היי פ"ג מהלכות שביתת עשור הלכה ב

סיי תקנד סעיף ז: ב מייי פ״ה מהלי

הניחו בל"ע], ע) [פ"ק דתמורה דף יב: וע"ש בתום"

ד"ה ואין],

הגהות הב״ח

(א) גמ' כל שהוא משום אבל כגון משעה באב. נ"ב פי'

בדרבנו אית לפלוגי ביו

חהוא משום אבל ובין שהוא

משום תענוג אבל ביוה"כ

שהוא משום תענוג אסור

בין בחמין בין בלוגן: (ב) שם מאי לאו אכולהו

ובמאי אילימא בחמין כו׳

כל"ל ותיבת עסקינן נמחק:

(ג) רש"י ד"ה ה"ג כ"ע לא

גבי תענית: (ה) ד"ה לא

גבי מענית: (ט) יו זי נכן אשארא קאי אנעילה ומלאכה ולעולס הך: (1) תום' ד"ה אמר ר"ח כו'

כגון תשעה באב ואבל אסור בין כו' כל"ל ותיבות אסור

אפילו בצונן נמחק: (ז) ד"ה

וכן כו' פירוש דקאי אהא

דקאמרינן דבצונן מותר: (ה) בא"ד כלומר אשאר

גליון הש"ם

תום' ד"ה וכן. מותר בצונן וקשי' לר"ה. ק' לי

הא אדרבה כיון דמיירי

בצונן ואפ״ה תני כל גופו

במן ומפיים תלי כל גופו אסור א"ו דהקושיא בהיפוך דמוכח דבתענית

ביאפון דמוכח דבטערע ג"כ אסור בצונן כל גופו וקשיא לר"ח וכמ"ש רש"י:

בחמין: (ד) ד"ה נרו אסור ברחיצה

דאורייתא אע"פ

ל) שבת קיא. בילה יח: יומאפח., ב) [ברכות כב.], ג) מו"ה טו:. ד) ומוספ׳ פ"ח], ה) [מו"ק שם פסחים נד:], ו) מו"ק יו:, ו) [לעיל יב:ז. מ) ועי' רש"י פסחים בין השמשות וכו׳ והמג"א סי תקנד ס"ק כג

הגהות הגר"א [א] גם' (שאובין נינהו) תא"מ (ועמ"ם רבינו ביו"ד ם" כא ס"ק קכה ול"ע):

לעזי רש"י

אישתורדי"ן [אישטורדי"ץ]. המום. קרי"א [קרייד"א]. גיר.

רבינו גרשום

איפוך אנא. דמצפרא מצלי ולאורתא קרו ומפטרו. במנחת הערב [וכו׳] ואכרעה על ברכי. אלמא דרביעית בתרא הוו מצלי. אף אנן נמי תנינא. דבתענית צבור אינו אסור אלא איבעי ליה למיתני. מי מצי למיתני סוכרין את הנהרות.

ליכת להתשויי כדפרכת לעיל הילימה בחמין מי שרי: ורחד בלוגן בחוד שבעה גרסינן. הלמה בצוגן שרי: שהכפוהו הבליו. בזה החר זה כדקתני שמתו בניו שניהם ולפיכך התירו לו כדאשכחן גבי שיער: מיקל בחער. דשקיל פורתא מינייהו: ובחער. דרך שינוי: נחר. קרקע הוא או אבן כעין שקורין קרי"א בלע"ו: בנסר וחול. דרך לכבס שיתלבן: מידי דהוה אבשרא וחמרא. דתענוג הן כלונן:

איפוך אנא. דפלגא דיומא קמא הוו קרו ומפטרי ובעו רחמי ובאידך פלגא מעייני: על מעל הגולה. ואני יושב משומם עד מנחת הערב ובמנחת הערב קמתי מתעניתי ובקרעי בגדי ומעילי ואכרעה על

באידך פלגא בעו רחמי עד פניא מכלל דפלגא קמא מעייני במילי דמתא: בנחמיה בן חכליה כחיב בעזרא ואלי יאספו. לי היו מתאספין ובאין טובים שבהן להגיד לפני על מעל וחטא הגולה להפרישם: משומם אישתורדי"ן בלע"ז. על מעלם שמתוודין עד מנחת הערב מחלות ואילך שהלל נוטה כדאמרינן במס' יומא (דף כח:) ללותיה דאברהם מכי משחרי כותלי: קמתי מתעניתי. לא שמתענה עד המנחה ואח"כ אוכל אלא כלומר מנער נפשיה. ובקרעי ואם שאני קורע בגדי ומטילי הייחי מחפלל כדי שאחרצה: כל שהוא משום אבל. כל תענית שאסרו חכמים רחילה משום אבל כגון ט׳ באב שהוא משום אבילות חורבן וכל שכן אבל ממש שמתו לפניו דאית ליה נערא טובא אסור בין בחמין וכו': משום הענוג. שמלטערין ואוסרין עלמן בתענוג: ה"ג אמר רב אידי בר אבין אף אכן כמי סנינא ונועלין אם המרחלחות וח"ל חביי וחי בלוכן חסור סוכרין את הנהרות מיבעי ליה למיתני. בתמיה. אף אנן נמי תנינא במתנית׳ דקתני גבי תענית לבור¹⁾ ונועליו את המרחצאות דהיינו חמין אבל צונן מותר א"ל אביי כלומר ואי הוה סבירא ליה לתנא דידן דבלונן אסור היכי הוה בעי למיתני סוכרין את הנהרות היכי מלי למיסכרינהו: אבא. רב אידי הכי קא קשיא ליה במתניתין דקאמר שמע מינה דלא אסר אלא חמין מכדי קתני מתני' אסורין ברחילה וסתם רחילה בין חמין בין לוכן למה לי תו למיהדר ומיתנה ונועלין אלה למימרה דדוקה חמין וכו': לימה מסייע ליה. לרב חסדה דחמר כל שהוא משום אבל אסור אפילו בלוגן: כל חייבי טבילות. נדה ויולדת טובלים כדרכו: טבילה בחמין מי איכא. חמי האור הא שאובין נינהו: אלא לאו בצוכן. וחייבי טבילות אין משום דטבילה בזמנה מלוה שממהר לטהר עלמו:

ה"ג כולי עלמה לה. (ג) בחמין ולה בלוכן: לא נלרכה אלא לחמי טבריא.

והלכך חייבי טבילות אין כולי עלמא

ברכי ואפרשה כפי אל ה׳ אלהי: ובמנחם הערב המחי. אלמא

איפוך אנא לא סלקא דעתך דכתיב יואלי יאספו כל חרד בדברי אלהי ישראל על מעל הגולה וגו' וכתיב 2 ובמנחת הערב קמתי מתעניתי ואפרשה כפי אל ה' אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא כל שהוא משום אבל המין אתשעה באב בואבל אסור בין בחמין (ה) כגון א תשעה באב בואבל בין בצונן י כל שהוא משום תענוג כגון תענית צבור בחמין אסור בצוגן מותר אמר רב אידי בר אבין אף אנן נמי תנינא ונועלין את המרחצאות א"ל אביי ואי בצוגן אסור סוכרין את הנהרות מבעי ליה למיתני אמר רב שישא בריה דרב אידי אבא הכי קשיא ליה מכדי תנן אסור ברחיצה נועלין את המרחצאות למה לי אלא לאו ש"מ בחמין אסור בצוגן מותר לימא מסייע ליה 6 ד כל חייבי מבילות טובלין כדרכן בין בט' באב בין ביוה"כ במאי אילימא בחמין ל ה מבילה בחמין מי איכא ואו שאוביז נינהו אלא לאו בצונן וחייבי מבילות אין איניש אחרינא לא אמר רב חנא בר קטינא לא נצרכה אלא לחמי מבריא אי הכי אימא סיפא א"ר חנינא סגן הכהנים כדי הוא בית אלהינו לאבד עליו מבילה פעם אחת בשנה ואי אמרת בצונן מותר ירחץ בצונן אמר רב פפא באתרא דלא שכיח צונן תא שמע י כשאמרו אסור במלאכה לא אמרו אלא ביום אבל בלילה מותר סיווכשאמרו אסור בנעילת הסנדל לא אמרו אלא בעיר אבל בְדרך מוֹתְר הא כיצד יוצא לדרך נועל נכנם לעיר חולץ ס ה וכשאמרו אסור ברחיצה לא אמרו אלא כל גופו אבל פניו ידיו ורגליו מותר וכן אתה מוצא במנודה ובאבל מאי לאו אכולהו ובמאי (3) עסקינן אילימא בחמין פניו ידיו ורגליו מי שרו והאמר רב ששת י אבל אסור להושים אצבעו בחמין אלא לאו

כרעיה פי' היה מניח סמרטוט תחת הכר כדי ללחלחו ומעבירו על גבי עיניו: ובל שהוא משום תענוג ובו'. ועכשיו שחין תענית לבור בבבל אלא תשעה באב מותרין אפילו בחמין אפילו י"ז בתמוז ולום גדליה כך פסק ראבי״ה ור׳ יואל אביו אסר ונועלין המרחצאות. פי׳ שהן נהרות בו'. כלומר אי הוה אסור בצונן מי איכא למיתני סוכרים נהרות פשיטא דלא מצי למסכר כלומר כמו כן לא מידוק מהא דקתני ונועלין המרחלאות: מבילה בחמין מי איבא. הא שאובים נינהו מדלא קאמר משכחת לה טבילה (בחמין) דכשירה בחמין כגון שהוחמו והומשכו לבריכה אלא שאמר בחמי טבריא יש להוכיח דכולו שאוב אפילו ע"י המשכה לא מהניא טבילה והא דאמר ש דהמשכה כולה כשירה ר"ל לענין שאינה פוסלת את המהוה כשאר מים שאובים אבל

בצונן לא לעולם בחמין ודקא קשיא לך וכן אתה מוצא במנודה ובאבל אשארא

קאי תא שמע דאמר ר' אבא הכהן משום ר' יוםי הכהן מעשה ומתו בניו של

ר' יוסי בן רבי חנינא ורחץ בצונן כל שבעה י התם כשתכפוהו אבליו הוה דתניא

ם במים אבליו זה אחר זה הכביד שערו מיקל בתער ל ומכבם כסותו במים

אמר רב חסדא בתער אבל לא במספרים יבמים ולא בנתר ולא בחול אמר

רבא אבל מותר לרחוץ בצונן כל שבעה מידי דהוה אבשרא וחמרא מיתיבי

איפוך אנא. פי׳ דנימא פלגא קמייתא דיומא מללו ובעו רחמי

אכור תשעה באב יי אסור משום אבל כגון תשעה באב יי אסור

ואידך פלגא מעייני במילי דמתא ומשני לא ס"ד:

אפילו בצונן ואבל אסור בין בחמין בין בצונן וכו'.ירושלמי

יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי

בתשעה באב וביוה"כ מרחיך ידיו

ומהנה במפה ומעבירה על גבי עיניו

רבי יונה תרי סמרטוטי ויהיב תותי

לרחוץ בחמין:

חמין: אמר סוכרין

וכן אתה מוצא במנודה ואכל מאי לאו אכולהו. פי׳ (ו) אהא דקאמרינן ובצונן מותר דאבל נמי מותר בלונן וקשיא לרב חסדא דאמר אבל אסור בין בחמין בין בלונן ומשני אשארא כלומר אשאר דינין (מ) אנעילה וסיכה אבל לא קאי אהא דבלונן: הבביד שערו מיקל בתער. פי׳ דרך חתיכה אבל לא כדרכו דרך גילוח מדקאמר מיקל ולא קאמר מגלח:

טבילה ודאי אינו עולה בהם:

מַעַל הַגּוּלְוּי, בְּיִלְּתָּ מְשׁוֹמֵם עַד לְמִנְּחַת עזרא ט ד

יַבְּמִנְחַת הָעֶרֶב קַמְתִּי .2 מתּעֲנִיתִּי וּבְקֶרְעִי בִּגְדִי וּמְעִילִי וָאֶבְרְעָה עַל בִּרְבֵּי וָאֶפְרִשָּׁה כַּפִּי אֵל יִי עזרא ט ה

מוסף רש"י

. בין בתשעה באב בין ביוה"כ. ואע"פ שאסורין במלאכה. גבי עברו אנו ולא נענו וכשאמרו אסור בנעילת הסנדל כו׳ ברחיצה. נתענית לכור .(DW)

רבינו חננאל

[ו]תפלת התענית בשחרית לא יכלינן למימר, דכתיב ואלי יאספו כל חרד בדברי הגולה ואני יושב משומם עד למנחת הערב, ובמנחת הערב קמתי מתעניתי ובקרעי בגדי ומעילי ואכרעה על ברכי ואפרשה דתפלת התענית באחרית היום הוא ברביעית האחרון. אמר רב חסדא כל היום שהוא משום אכל כגון תשעה באב ואבל אסור

בהוק אהבר, כי שוואל בשום והכבל בעון חברה בהובים ובחיק ומחרה במוק בהובים בשות במחדק בחמיק הוא דאסור אכל בצונן ברחיצה למה לי למיתנא תוב ונועלין את המרחצאות, אלא רחיצה דאסרנא רחיצה במרחץ בחמיק הוא דאסור אכל בצונן שרי. ואתינן לסיועיה לרב חסדא מיהא דתניא כל חייבי טבילות טובלין כדרכן בין בתשעה באב בין ביום הכיפורים, ואמרי׳ פר האתיבן לפרע הידוב הופרא מהוא רוב א כל הדיב שב להדעובל בידובן בריכן בין בתפפה באב בין בידם הכיפה בני, הגבור [בחמין] ליכא לאוקומה דשאובין נינהו, אלא בצונן, ואי אמרינן לכולי עלמא רחיצה בט׳ באב בצונן שרי, איצטריך לאשמועינן . טבילה בצונן שהיא מצוה בזמנה דשרי, אלא ש״מ רחיצה אפי׳ בצונן אסור, ובטבילה דמצוה שרי, ולכולי עלמא אסור. ם ברת בנון שורא מבות ובתנהו. כך, את א כתודנות של בנוק מה בנוק מהו, בכב תר ובנות כן, קון חמי טבריא דמים חמין. ואדתי, לעולם בצונן לכלי עלמא שרי, והא ברייתא בחמין היא, ואם תאמר מים שאובין הן, כגון חמי טבריא דמים חמין נינהו. ואקשינן, אי הכי סיפא דקתני ר׳ תנניא (סגן) הכהנים אומר (מים חמין) כדי הוא בית אלקינו (לעבור) (לאבד) עליו טכילה אחת בשנה, לטבול בצונן דשרי וליכא עבירה. ודחי באתרא דליכא צונן, ורחיצה בחמין אסור משום כבוד בית אלקינו שחרב, כדי הוא בית אלקינו לאבד מצות טבילה (אחת) בזמנה פעם אחת. ת"ש כשאמרו בתענית אסור ברחיצה לא אמרו [אלא] כל גופו אבל פניו ידיו ורגליו מותר. וכשאמרו אסור במלאכה לא אמרו אלא ביום אבל בלילה מותר. וכשאמרו אסור

--- קבם החדרה בחודים. דרחיצה משמע בחמין, למה לי למתני נועלין את המרחצאות. דמשמע נמי חמין,לאו למימר דבחמין אסור ובצונן מותר, והיינו דקאמר אף אנן נמי תנינא כרב חסדא, בתענית צבור ביונן מותר. נימא מסייע ליה. לאביי, דשמעינן ליה דאמר תענית צבור בדק דקאמר אף אנן נמי תנינא כרב חסדא, ברתענית צבור ביונן מותר. נימא מסייע ליה. לאביי, דשמעינן ליה דאמר תענית צבור א אטור בין בחמין בין בצונן, לכולי עלמא לא. הרי לך תששה באב 3) שהוא תענית צבור, ודייקינן דאפילו בצונן אטור. אמר רב חנא. מהכא לא תסייעי לאביי, דלא נצרכא הא דקתני טובלין כדרכן אלא לחמי טבריא, דמצי למיטבל בהו, והכי קאמר, טובלין כדרכן בחמין אבל כ״ע לא, אבל בצונן אפי׳ לכ״ע שרי. כדיי הוא בית אלהינו לאבד עליו טבילה אחת. שלא יהיה טובל עליו בח"ב כלל. א"א בשלמא דח"ק אמר כל ח"רים ישרלות טובלין כדרכן בצונן בת"ב אבל כ"ע לא, היינו דקא פליג רב תוניג עליה דת"ק דחייבי טבילות אין טובלין בצונן, דכדיי הוא בית אלהינו לאבד עליו טבילה אחת, אלא אי אמרת בצונן שרי לת"ק, והכי קתני חייבי טבילות טובלין כדרכן בחמין אבל כ"ע לא, אבל בצונן מותר לכ"ע, וקפליג רב חנינא עליה דת"ק דלא מצי למיטבל קייבו זה בי ההיטובין כדור בודוק אצר כי היא, אבר בנון מחוז כי כי קפיר זו בור אני אלא לאז לעולם אמר ח"ק. בחמין, א"כ ליכא איבור טכילה, דא טכיל בצונן אע"פ שאינו טובל המחין, דא אייב צונן לכ"ע אלא לאז לעולם אמר ח"ק. בצונן טובלין אבל כ"ע לא, ומסייעא לאביי. א"ר פפא. לעולם אמר ח"ק טובלין כדרכן בחמין אבל לכ"ע אסור, וצונן שרי לכ"ע. ודאמר א"כ טבילה בצונז איכא וליכא איבוד טבילה. ר' חנינא הוה קאי בדוכתא דלא שכיחא צונז. ולעולם מהכא לא אר ברחיצה כו'. באלו תעניות. מאי לאו. הא דקתני וכן אתה מוצא באבל, אכולהו, אהאי נמי דקתני בסיפא דמילתא (בהאי מסכתא באידך פירקא), כשאמרו אסור ברחיצה וכר׳, ורחיצה לא משמע אלא בחמין, וקשיא

למאן דאמר כל שהוא משום אבל אסור בין בחמין ובין בצונן, לא אשארא. לבד מרחיצה קאמר וכן אתה מוצא באבל, אבל ברחיצה מוחלקין, דאילו בתענית קתני ברחיצה דמשמע בחמין אבל לא בצונן, ואילו באבל אסור בין בחמין בין בצונן.

לא אבל בצונן שרו: כדי. ראוי הוא בית אלהינו כו': ואם איפא. כדמוקמת לה דבצונן שרי מאי קא מהדר ליה רבי חנינא לתנא קמא

מאיבוד טבילה נהי דלא טבלי בחמין משום כבוד בית אלהינו הא מצו טבלי בצוגן אלא לאו בצוגן נמי אסירי והיינו דאמר לאבד: אמר רב

פפא. לעולם בחמי טבריא והיינו דקאמרי׳ חייבי טבילות אין כולי עלמא לא ובלוגן כ״ע שרי ומאי לאבד דקאמר ר׳ חנינא כגון באתרא דלא

שכיח לונן: **כשאמרו אסור** (ד) **[במלאכה].** גבי תענית לבור לא אמרו אלא ביום אבל בלילה מותר. מהכא ⁶) משמע דבלילי תשעה באב מותר

במלאכה ואין ביטול אלא ביום אבל אין מפרסמין הדבר: ילא לדרך. חוך לעיר: וכן אסה מולא במנודה ואבל: הכי גרסינן במאי

אילימא בחמין מי שרי והאמר רב ששם אבל אסור להושיט אלבעו בחמין אלא לאו בלוכן מאי לאו ארולהו כו'. הא דקתני וכן אתה מולא במנודה

ואבל אכל הני קאי ואפילו ארחילה ושמע מינה דבתענית לבור אסור לרחוך כל גופו ואפילו בלוגן ומיובתא לרפרם בר פפא: לא אשארא

קאי. אנעילה (a) וסיכה ולעולם הך רחילה בחמין היא אבל בצונן שרי לרחוץ כל גופו. והשתא דאמרת במנודה ואבל לאו ארחילה קיימי